

አማርኛ ቋንቋ ትምህርት
አሥራ ሁለተኛ ስጦታ

የመጀመሪያው ወሰነ-ትምህርት

ምክራብ፡- አንድ፣ ቋንቋና ህብረተሰብ (ባዕል 12)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፡- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- የኢትዮጵያን ቋንቋዎች ከነቤተሰቦቻቸው ይገልጻሉ፤ እያንዳንዱም ቋንቋ ለብሔር ብሔረሰቡ ያለውን ፋይዳ ይናገራሉ፤ ይጽፋሉ፤ ቃላትን በድምፁ-ልሣናዊ ዘዴ ይተነተናሉ፤ በቀለማዊ አጻጻፍ ዘዴም ይጽፋሉ፤ ለቃላት ቀዳተኛ ፍቺ ይሰጣሉ፤ ዋቢ መጻሕፍትን ይጠቀማሉ፤ በጽሑፍ አዘጋጅተው ያብላሉትን ሃሳብ ዋና ዋና ነጥብ ይናገራሉ፤ አጫጭር ዓ/ነገሮችንና አንቀጾችን ይተረጉማሉ፤ ምሳሌአዊ አነጋገር የሚገኝበት ዐውድ በመፍጠር አጭር ጽሑፍ ይጽፋሉ።

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክብ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሑፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
<p>ቋንቋና ህብረተሰብ</p>	<ul style="list-style-type: none"> የኢትዮጵያ ቋንቋዎች ቀለማዊ አጻጻፍ ዘዴ □ም□ልሣናዊ አጻጻፍ ዘዴ ለቃላት ቀጥተኛ /መ□□-ቃላዊ/ ፍቺ ከመገናኛ ብዙሃን በመቅረጹ ድምፅ ከተቀረፀ ናሙና የምርምር ውጤቶችን ማ□መዓ በጽሑፍ ከተ□ጅጁ በኋላ ሃሳቡን አብላጽቶ ዋና ዋና ነጥቦችን በንግግር ማቅረብ ከመጻሕፍት ሃሳብ ማግኘት ከአንድ ቋንቋ ወደ ሌላ ቋንቋ መተርጎም ምሳሌአዊ አነጋገር 	<ul style="list-style-type: none"> ስለቋንቋ ምንነት፣ አገልግሎትና መሠረ□ ዊ ጠባዮቹ ካላቸው ግንዛቤ አንጻር አንዳንድ ነጥቦችን መናገር የኢትዮጵያ ቋንቋዎችን ከነቤተሰቦቻቸው ዘርዘሮ መናገር አንድ ቃል በውስጡ የያዛቸውን ድምጾች ተናባቢና አናባቢውን አከታትሎ ጽፎ ማቅረብ <p>ምሳሌ፡- መከረ ም□-□□□-ር□ ጉትቻ ግኡት□ችኣ</p> <ul style="list-style-type: none"> ቃሉ የተፈጠረባቸው ተናባቢና አናባቢ ድምጾችን እያቀናጁ ቀለም መመሥረት <p>ምሳሌ፡- መከረ ም□-□□□-ር□ ጉትቻ ግኡት□ችኣ</p> <ul style="list-style-type: none"> መዝገበ ቃልን በመጠቀም ለቃላት ፍቺ መስጠት ስለኢትዮጵያ ቋንቋዎች በተካሄደ ጥናትና ምርምር □ተ□ፉ ውጤቶችን ከመቅረጹ-የሚተላለፈውን አዳምጠው ፍሬ ሃሳብ መ□-ሰ□ 	<ul style="list-style-type: none"> 1ወኛ □□ል □ተማሩትን በማስታወስ ስለቋንቋ ምንነት፣ አገልግሎትና መሠረታዊ ጠባዮች ካላቸው ግንዛቤ አንጻር እንዲገልጹ ማድረግ የኢትዮጵያ ቋንቋዎችንና ቤተሰቦቻቸውን በዋቢ መጻሕፍት በመታገዝ ዘርዘረው እንዲያቀርቡ ማበረታታት አንድ ቃል በውስጡ የያዛቸውን ድምጾች /ተናባቢና አናባቢ/ አከታትለው እንዲጽፉ በምሳሌ አሳይቶ መልመጃ ማሠራት አንድ ቃል የተፈጠረባቸውን ተናባቢና አናባቢ ድምጾች እያቀናጁ፣ ቀለም የሚሆኑትን እየለዩ እንዲያሳዩ ምሳሌ አሳይቶ መልመጃ ማሠራት ከምንባቡ ውጭና ውስጥ ለቀረቡ ቃላት ቀጥተኛ /መ□□-ቃላዊ/ ፍቺ እንዲሰጡ ማድረግ ስለኢትዮጵያ ቋንቋዎች የተደረገን የጥናትና ምርምር ውጤት ከመገናኛ ብ□ኃን አዳምጠው የሰበሰቡትን ሃሳብ እክፍል ውስጥ ማስነብብ □እያንዳንዱ ብሔረሰብ ቋንቋ ለየብሔረሰቡ ስለሚሰ□□-□ ቀሜታ ጽሑፍ በማዘጋጀትና ሃሳቡን በማብላላት ዋና ዋና ነጥቦችን በመጠቀም ንግግር እንዲያቀርቡ ማገዝ አጫጭር ዓ/ነገሮችንና አንቀጾችን ሰጥቶ ትምህርት ወደሚሰጥባቸው ሃገራዊ ቋንቋዎች፣ ካላመቸም □□አንግሊዝኛ ቋንቋ እንዲተረጉሙ ማበረታታት ምሳሌአዊ አነጋገሮችን ሰጥቶ በመረጡትና ምሳሌአዊ አነጋገሩ ሊገኝበት በሚችል አውድ አጭር ጽሑፍ እንዲጽፉና እንዲያነቡ ማድረግ

አሥራ ሁለተኛ ስልጠና

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሁፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
		<p>☐ ምፅና ከመገናኛ ብዙሃን</p> <ul style="list-style-type: none"> • እያንዳንዱ ብሔረሰብ በራሱ ቋንቋ ቁሳዊና ሕሊናዊ ባህሉን መግለጹና መሠረተኛ ትምህርት መስጫ ሆኖ ማገልገሉ የሚሰጠውን ☐ ቀመጫ ☐ በጥራት በማዘጋጀትና ሃሳቡን በማብላብ ዋና ዋና ነጥቦችን በንግግር ማቅረብ • የኢትዮጵያ ቋንቋዎችንና ቤተሰቦቻቸውን በተመለከተ ከመጻሕፍት መረጃ መሰብሰብ • አጫጭር ዓ/ነገሮችንና አንቀጾችን ወደ ሌላ ቋንቋ መመለስ • ምሳሌአዊ አነጋገሮች ሊገኙት የሚችል አውድ በመፍጠር አጭር ጽሁፍ መጻፍ 	

ፅምጻዎ

- ስለቋንቋ ምንነት አገልግሎትና መሠረታዊ ጠባዮች ሀሳብ መሠንዘራቸውን መከታተል፤
- የኢትዮጵያ ቋንቋዎችንና ቤተሰቦቻቸውን ዋቢ መጻሕፍት በመጠቀም ዘርዘረው ማቅረባቸውን ማየት፤
- የቀረበላቸውን ቃል በሥነ-ድምፃዊና በቀለማዊ አፃፃፍ ዘዴ በትክክል መፃፋቸውን ማረጋገጥ፤
- ከምንባቡና ከምንባቡ ውጭ ለቀረቡላቸው ቃላት ቀጥተኛ /መጠቀም-ቃላት/ ፍች መስጠታቸውን መፈተሽ፤
- ከመቅረጹ-ድምፅና ከመገናኛ ብቃትን የተላለፈን ፍሬ-ሃሳብ ሰብስበው በማምጣት እክፍል ውስጥ ማንበባቸውን መከታተል፤
- የኢትዮጵያ ቋንቋዎች ለየብሔረሰቦቻቸው ያላቸውን ፋይዳ አስመልክቶ የሚያቀርቡትን ዋና ዋና ነጥብ የያዘ ንግግር መገምገም፤
- አጫጭር ዓ/ነገሮችንና አንቀጾችን ከአንድ ቋንቋ ወደሌላ ቋንቋ መተርጎማቸውን መፈተሽ፤
- ምሳሌአዊ አነጋገር የሚገኝበት አውድ ፈጥረው የጻፉትን ጽሁፍ ማንበባቸውን መከታተል፡፡

ምክራት:- ሁለት፣ ቋንቋና ህብረተሰብ (ስልጠና 12)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት:- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ:- የአማርኛ ቋንቋን አጀማመርና ዕድገት ይገልጻሉ፤ የመርጃ መግለጫትን ተጠቅመው ሃሳብ ይወስዳሉ፤ ቃላትን

በሥነ-ልቦናዊና ቀለማዊ አገገጥና ዘዴ ይጽፋሉ፤ ከሥርወ ቃሎች ስምችንና ቅጽሎችን ይመሠርታሉ፤ መዝገበ ቃላዊ ፍቺ ይሰጣሉ፤ የዐ/ነገርን አይነቶችና ስልቶች ይለያሉ፤ ስላዳመጡት ነገር አስተያየት ይሰጣሉ፤ የድርሰት አገገጥና ሥርአትን ጠብቀው ድርሰት ይጽፋሉ፤ ፈሊጣዊ አነጋገሮችን በድርሰት ውስጥ ይጠቀማሉ።

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክብ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዎሰውና ሥነፅሁፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
<p>ቋንቋና ህብረተሰብ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • አንብቦ መረዳት • የአማርኛ ቋንቋ አጀማመርና ዕድገት • ስምግብርና አገገጥና • ቀለማዊ አገገጥና • ከሥርወ-ቃል ስምና ቅጽል መመስረት • ቀዳተኛ /መጠን ቃላዊ/ ፍቺ • የዐ/ነገር አይነቶችና ስልቶች • ልዩ ልዩ የሥነ ጽሁፍ ሥራዎች • ከመግለጫት ሐሳብ ማግኘት • ድርሰት መጻፍ • ፈሊጣዊ አነጋገር 	<ul style="list-style-type: none"> • አንብበው የተረዱትን በጽሁፍና በቃል መግለጽ • የአማርኛ ቋንቋ አጀማመርና ዛሬ የደረሰበትን ዕድገት መግለጽ • አንድ ቃል በውስጡ የያዛቸውን ድምጾች በሥነ ልቦናዊ አገገጥና ዘዴ ማቅረብ • ቃሎች የተፈጠሩባቸው ተነባቢና አናባቢ ድምጾችን እያቀናጁ ቀለም መመሥረት • ሥርወ ቃልን በመጠቀም ስምና ቅጽልን መመሥረት • ለቃላት ቀጥተኛ / መጠን ቃላዊ/ ፍቺ መስጠት • የዐ/ነገር አይነቶችንና ስልቶችን መለየት • ከመገናኛ ብቃትን የሚተላለፈው ልዩ የሥነ ጽሁፍ ሥራዎችን ስምግብርና ስምግብር ስምግብር ስምግብር • ስለአማርኛ ቋንቋ አጀማመርና ዕድገት መረጃ ለማግኘት ልዩ ልዩ መግለጫትን አንብበው ሃሳብ መግለጫ • የድርሰት ሥርአትን በማሟላት ድርሰት መጻፍ • በሚጽፉት ድርሰት ውስጥ ፈሊጣዊ አነጋገሮችን መጠቀም 	<ul style="list-style-type: none"> • ያንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ-ንባብ፣ ንባብ ጊዜና ድህረ-ንባብ ሂደቶችን/ በተግባር ላይ ማዋል • ስለአማርኛ ቋንቋ አጀማመርና ዕድገት የሚገልጹ ልዩ ልዩ መግለጫትን አንብበው ሃሳብ እንዲወስዱና እክፍል ስም እንዲያነቡ ማድረግ • የተሰጧቸውን ቃላት በሥነ ድምጻዊ አገገጥና ዘዴ እንዲጽፉ ማገዝ • በሥነ ድምጻዊ አገገጥና የቀረቡትን በቀለም አመሠራረት እያቀናጁ እንዲያቀርቡ ምሳሌ በመስጠት ማሠራት • ልዩ ልዩ ሥርወ-ቃሎችን በመስጠት የተለያዩ ስምችንና ቅጽሎችን እንዲመሠርቱ መገፋፋት • መዝገበ ቃላትን በመጠቀም ቀጥተኛ ፍቺ እንዲሰጡ ማበረታታት • የተለያዩ ዐ/ነገሮችን ስጥቶ በአይነታቸውና በስልታቸው እንዲመድቡ ማድረግ • ከመገናኛ ብቃትን የሚተላለፉ ልዩ ልዩ የሥነ-ጽሁፍ ሥራዎችን አዳምጠው በክፍል ውስጥ አስተያየት እንዲሰጡ ማድረግ • የድርሰት አገገጥና ሥርአትን ተከትለው ድርሰት እንዲጽፉ ማገዝ • በሚጽፉት ድርሰት ውስጥ ፈሊጣዊ አነጋገሮችን እንዲጠቀሙ ማበረታታት

ፅምጭ

- የቀረበውን ጽሑፍ አንብበው መረዳታቸውን ማረጋገጥ፤
- ህዛብ ማፅኛ መጻሕፍትን በመጠቀም ስለአማርኛ ቋንቋ አጀማመርና እድገት የተሟላ ህዛብ ይዘው በንባብ መልክ እክፍል ውስጥ ማቅረባቸውን ማረጋገጥ፤
- ለቃላት መዝገብ-ቃላዊ ፍቺ መስጠታቸውን ማየት፤
- ዐ/ነገሮችን በአይነትና በስልታቸው ለይተው መመደባቸውን ማየት፤
- የተሰጧቸውን ቃላት በሥነ-ልሳናዊ አፃፃፍ ዘዴ መፃፋቸውን ማረጋገጥ፤
- በሥነ-ልሳናዊ አፃፃፍ ዘዴ የቀረቡትን በቀለማዊ አፃፃፍ ዘዴ ማቅረባቸውን መገምገም፤
- በተሰጧቸው ሥርወ ቃላት የተለያዩ ስሞችንና ቅጽሎችን መመሥረታቸውን መፈተሽ፤
- ልዩ ልዩ የሥነ ጽሑፍ ሥራዎችን መሠረት አድርገው አስተያየት መስጠታቸውን መከታተል፤
- አንድ ህዛብ በእውነታና በግል አስተያየት ላይ የተመሠረተ መሆኑን በትክክል መለየታቸውን ማረጋገጥ፤
- በቋንቋ አጀማመርና ዕድገት ላይ ሥርአት ጠብቀው መወያየታቸውን ማየት፤
- የድርሰት ሥርአትን ተከትለው ድርሰት መፃፋቸውን መፈተሽ፤
- በፃፉት ድርሰት ውስጥ ፈሊጣዊ አነጋገሮችን መጠቀማቸውን ማየት፡፡

ምክራብ:- ሦስት፣ ሂስ (፳፻፲፱ 12)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት:- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ:- ቅድመ ምንባብ ጥያቄዎችን ይመልሳሉ፤ የሂስን ምንነት ይገልጻሉ፤ በሚሰጧቸው ርዕሶች ላይ ይከራከራሉ፤ ልዩ ልዩ የሥነ ጽሑፍ ሥራዎችን ከመገናኛ ብዙሃን ያዳምጣሉ፤ በሂሳዊ የአካባቢ ስልትም ያነባሉ፤ ይገመግማሉ፤ ለቃላት አገባባዊ ፍቺ ይሰጣሉ፤ የአንድን ሃሳብ እውነታና የግል አስተያየት ለይተው ይናገራሉ፤ ማስታወሻ ይወስዳሉ፤ ሰዋስዋዊ ስህተቶችን ያስተካክላሉ።

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
ሂስ	<ul style="list-style-type: none"> • አንብቦ መረዳት • ሂስ • ሰዋስዋዊ ስሕተት • አገባባዊ ፍቺ • ልዩ ልዩ የሥነ ጽሑፍ ሥራዎችን ማዳመጥ • እውነታና የግል አስተያየት • ፳፻፲፱ • ሂሳዊ ንባብ • ማስ፳፻፲፱ መ፳፻፲፱ • ፅም፳፻፲፱ 	<ul style="list-style-type: none"> • አንብበው የተረዱትን በጽሑፍና በቃል መግለጽ • የሂስን ምንነት መግለጽ • የሥነ-ጽሑፍ ሥራዎችን • ከመገናኛ ብዙሃን ማዳመጥ • በሂሳዊ የአካባቢ ስልት ማንባብ • ለቃላት አገባባዊ ፍቺ መስጠት • የቀረቡ ሃሳቦች ዕውነታና የግል አስተያየት መሆናቸውን ለይቶ መናገር • የሂሳዊ ንባብ የአካባቢ ዘዴን ተጠቅሞ የተለያዩ የሥነ ጽሑፍ ሥራዎችን መገምገምና ማስ፳፻፲፱ መ፳፻፲፱ • መመሪያዎችን ተከትሎ ፳፻፲፱ ማካሄድ • በቁጥር፣ በ፳፻፲፱፣ በመ፳፻፲፱፣ በሐረግ አለመዛመድና በግስ አለመስማማት . . . የተዛቡ ዐ/ነገሮችን ለይቶ ማስተካከል 	<ul style="list-style-type: none"> • ያንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ-ንባብ፣ ንባብ ጊዜና ድህረ-ንባብ ሂደቶችን/ በተግባር ላይ ማዋል • የሂስን ምንነት እንዲገልፅ ማ፳፻፲፱ • የሥነ ጽሑፍ ሥራዎችን በሂሳዊ የአካባቢ ስልት እንዲያነቡና ከመገናኛና ብዙኃንም እንዲያዳምጡ በማበረታታት ባነበቡትና ባዳመጡት ላይ በክፍል ውስጥ አስተያየት እንዲሰጡ መገፋፋት • ለቃላት አገባባዊ ፍቺ ሰጥተው ከአገባባቸው ወጭ ደግሞ በዓ/ነገር ውስጥ እንዲጠቀሙባቸው ማገዝ • ልዩ ልዩ ሃሳብ የያዙ ዓ/ነገሮችን በመስጠት ዐ/ነገሮቹ የያዙት ሃሳብ እውነታና የግል አስተያየት መሆናቸውን በምክንያት እያስደገፉ እንዲገልጹ በማድረግ ማሠራት • ልዩ ልዩ አጫጭር የሥነ ጽሑፍ ሥራዎችን በመስጠት በሂሳዊ የአካባቢ ስልት አንብበው በመገምገም ማስታወሻ እንዲወስዱና እንዲወያዩ ማበረታታት • በተሰጧቸው ርዕሶች ላይ መመሪያዎችን ተከትለው ፳፻፲፱ እንዲያደርጉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት • በቁጥር፣ በ፳፻፲፱፣ በመደብ፣ በሐረግ አለመዛመድና በግስ አለመስማማት ... የተዛቡ ዐ/ነገሮችን በመስጠት እንዲያስተካክሉ ማድረግ

ፅምጫ

- የቀረበውን ጽሑፍ አንብበው መረዳታቸውን መከታተል፤
- የሂሰን ምንነት መግለጻቸውን መከታተል፤
- የሥነ-ጽሑፍ ሥራዎችን ከመገናኛ ብቅታን ማዳመጣቸውንና በሂሳብ ንባብ ስልት ማንበባቸውን በልዩ ልዩ መመዘኛዎች መገምገም፤
- ለቃላት አገባባዊ ፍቺ መስጠታቸውንና ከአገባባቸውም ውጭ በዓ/ነገር መጠቀማቸውን ማረጋገጥ፤
- የተሰጧቸው ልዩ ልዩ ዐ/ነገሮች የያዙት ሃሳብ እውነታና የግል አስተያየት መሆናቸውን ሲለዩ ማየት፤
- የቀረቡላቸውን አጫጭር የሥነ ጽሑፍ ሥራዎች በሂሳብ ንባብ አንብበው በመገምገም ማስታወሻ መውሰዳቸውን መከታተል፤
- በተሰጧቸው ርዕሶች ላይ መመሪያዎችን ተከትለው መከራከራቸውን መገምገም፤
- በቁጥር፣ በቅጽ፣ በመደብ፣ በሐረግ አለመዛመድና በግስ አለመስማማት የተዛቡ ዐ/ነገሮችን ማስተካከላቸውን መከታተል፡፡

ምክራብ፡-አራት፣ ሥነ-ጥበብ (፳፻፲ ፳፻፱)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፡- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- ለቃላት አውዳዊ፣ እማራያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ ይሰጣሉ፤ ልዩ ልዩ ሥነ-ጥበብዎ ሥራዎችን በተለይም ቃለ ተውኔትን ያዳምጣሉ፤ የቀረቡ ሐሳቦችን በራሳቸው አባባል አብራርተው ይናገራሉ፤ ሥነ ጽሑፎችን በሐሳብ ያባብሱ ስልት ያነባሉ፤ የኢልሶላድን ምንነትና ባሕርይ ይገልጻሉ፤ በልሶላድና በኢልሶላድ መካከል ያለውን አንድነትና ልዩነት ያስረዳሉ፤ አጭር ልሶላድ ይፅፋሉ።

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርዕስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሑፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
ሥነ-ጥበብ	<ul style="list-style-type: none"> የቃላት አውዳዊ ፍቺ የቃላት እማራያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ ሥነ-ጽሑፍ ሥራዎችንና ቃለ-ተውኔቶችን ማዳመጥ ሃሳብን በራስ አባባል ማብራራት ሂሳዊ ንባብ ኢልሶላ በልሶላድና ኢልሶላድ መካከል ያለ አንድነትና ልዩነት አጭር ልሶላድ 	<ul style="list-style-type: none"> ሥነ-ጽሑፍን አስመልክቶ ሐሳብ መስጠት ቃላት በዐ/ነገር ውስጥ የያዙትን ፍቺ መግለጽ የቃላትን እማራያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ መስጠት ልዩ ልዩ ሥነ-ጥበብዎ ሥራዎችን በተለይም ቃለ ተውኔትን ከቴኛና ልዩ ልዩ መገናኛ ብዙሃንን ማዳመጥ ከንግግር ያዳመጡትን ወይም ከንባብ ያገኙትን ሐሳብ በራስ አባባል አብራርቶ ማቅረብ የተሰጠውን የሥነ ጽሑፍ ሥራ በሂሳዊ ንባብ ስልት ማንባብ የኢልሶላድን ምንነት አብራርቶ መግለጽ በልሶላድና በኢልሶላድ መካከል ያለውን አንድነትና ልዩነት ማብራራት አጭር ልሶላድ መጻፍ 	<ul style="list-style-type: none"> ሥነ-ጽሑፍን አስመልክቶ ያላቸውን ግንዛቤ አንዲገልፁ ማበረታታት ቃለ-ተውኔትን በቴኛ ቀርቦ እንዲያዳምጡ ማድረግ፣ ሌሎች የሥነ-ጽሑፍ ሥራዎችንም ከመገናኛ ብዙሃን እንዲከታተሉና ያደነቁቸውንም ሥራዎች በተመለከተ ምዕራፍ ስድስት ሃሳብ እንዲሰጡ ማበረታታት ከቴኛ ያዳመጡትን ወይም ከመገናኛ ብዙሃን የተከታተሉትን ሥነ ጽሑፍ ሥራ በክፍል ውስጥ እንዲያብራሩ ማግኘት የሂሳዊ ንባብን ምንነት ተረድተው፣ አንድን አጭር ልሶላድ እንዲያነቡና ሂስ እንዲያቀርቡ ማበረታታት የኢልሶላድን ምንነት አብራርተው እንዲገልጹ ማድረግ የልሶላድንና ኢልሶላድን አንድነትና ልዩነት አብራርተው እንዲገልፁ ተገቢውን ምሳሌ ማግኘት ካንብቡት ምንባብ ለወጡ ቃላት አውዳዊ ፍቺ እንዲሰጡ ቃላትን ከእማራያዊና ፍካሬያዊ ፍቺያቸው ጋር እንዲያዛምዱ በማድረግ ማለማመድ አንድን አጭር ልሶላድ አንብበው በውስጡ የሚገኙ የልሶላድ አላባውያኑን ገልፀው ጠንካራና ደካማ ጎኑን እንዲተቹ ማበረታታት በመረጡት ርዕስ አጭር ልሶላድ እንዲጽፉ ማገዝ

ፅንፈኛ

- ሥነ-ጽሑፍን አስመልክቶ የሚያወቁትን ሲገልፁ መከታተል፤
- ለቃላት አውጭ፣ እማራያዊና ፍካራያዊ ፍቺ መስጠታቸውን ማረጋገጥ፤
- ቃለ-ተውኔቶችንና ሌሎች ሥነ-ጽሑፋዊ ሥራዎችን አዳምጠው በራሳቸው አባባል ማቅረባቸውን መከታተል፤
- የሥነ-ጽሑፍ ሥራዎችን በሂሳብ ንባብ ስልት አንብበው ሂሳብ መስጠታቸውን ማረጋገጥ፤
- የኢልሶሊድን ምንነት መግለጻቸውን መከታተል፤
- በልሶሊድና በኢልሶሊድ መካከል ያለውን አንድነትና ልዩነት በትክክል ማብራራታቸውን መከታተል፤
- አጭር ልሶሊድ መጻፋቸውን ማረጋገጥ፡፡

ምክራት፡- አምስት፣ ሰብአዊነት (ገጽ 6)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፡- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- የቃላትን ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍች ይለያሉ፤ ሰዎችን ስህተትን ያስተካክላሉ፤ ሰቅታዊና ማህበራዊ የሆኑ ጉዳዮችን አዳምጠው አስተያየት ይሰጣሉ፤ የአንድን ሃሳብ ዋና ዋና ነጥቦች በንግግር ያቀርባሉ፤ ጭውውት ያደርጋሉ፤ በቃለ መጠይቅ ሃሳቦችን ይሰጥላሉ፡፡ ከዕለት ዕለት የሕይወት ገጠመኛቸው ማስጠንቀቂያ ይወስዳሉ፤ ከአንድ ቋንቋ ወደ ሌላ ቋንቋ ይተረጎማሉ፡፡

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዎችና ሥነጥበብ/	የክሊሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
<p>ሰብአዊነት</p> <ul style="list-style-type: none"> • አንብቦ መረዳት • ተመሳሳይና ተቃራኒ • ሰዎችን ስህተት • ሰቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን ማዳመጥ • በጽሑፍ ያዘጋጁትን ዋና ዋና ነጥቦች በንግግር ማቅረብ • ጭውውት • ቃለ-መጠይቅ • የዕለት ተዕለት ማስጠንቀቂያ መጠቀም • ትርጉም 	<ul style="list-style-type: none"> • አንብቦ የተረዱትን በቃልና በጥቅም መጠቀም • በተለያዩ ሰብአዊ ተግባራት ላይ ተሰማርተው ማህበራዊ ድርጅቶችንና ተግባራቸውን በግልጽ መጠቀም • ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍች መስጠት • በአንቀፅ ውስጥ የሚገኙ ሰዎችን ስህተቶችን ማስተካከል • ሰቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን ካዳመጡ በኋላ ባዳመጡት ዙሪያ ስለአቀራረቡ፣ ስለሰጡት፣ መልእክት በተገቢው ሁኔታ ስለማስተላለፍ አስተያየት መስጠት • በቂ ዝግጅትና ልምምድ በማግኘት በግልጽ ያዘጋጁትን ሃሳብ ዋና ዋና ነጥቦች በንግግር ማቅረብ • የምንባቡን ሃሳብ መነሻ በማግኘት ግልጽ ጉዳይ ዙሪያ የራሳቸውን ጭውውት በማዘጋጀት ማቅረብ • ከቃለ-መጠይቅ ማህበራዊ ጉዳዮችን መረጃዎች በሥርዓት በማደራጀት 	<ul style="list-style-type: none"> • ያንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ-ንባብ፣ ንባብ ጊዜና ድህረ-ንባብ ሂደቶችን/ በተግባር ላይ ማዋል • በተለያዩ ሰብአዊ ተግባራት ላይ ተሰማርተው የሚገኙ ድርጅቶችንና የሚሠጧቸውን አገልግሎቶች እንዲገልፁ ማበረታታት ለምሳሌ፡- ቀጠ መስቀል፣ ወላጅ አልባ ሕፃናት መርጃ፣ የአረጋዊያን መርጃ፣ በተለያዩ የልማት ሥራ ስራዎች፣ የሴቶች ጥቃት ተከላካይ፣ የሕፃናት ጉልበት ብዝበዛ ተከላካይ . . . • ከምንባቡ ለወጡ ወይም ከምንባቡ ውጭ ለተገኙ ቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ቃላትን በማዛመድ ፍቻቸውን እንዲሠሩ ማግኘት • አንድ አንስተኛ አንቀፅ ሰብአዊነትን የተመለከተ ወይም የሥነ-ጥናት ቅንጫቤ በመውሰድ በአንቀጽ ውስጥ ማህበራዊ ስህተቶችን እንዲያስተካክሉ ማበረታታት • ሰቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን /ከራዲዮ፣ ከቴሌቪዥን፣ ተቀርፀው ከተቀመጡ ካሴቶች፣ ከሚነበቡ ከተለያዩ ፅሁፎች . . . / አዳምጠው ባዳመጡት ዙሪያ አቀራረቡ፣ ሰጡት፣ እና መልእክቱ በተገቢው ሁኔታ መተላለፉን በቡድን ተወያይተው አስተያየት እንዲሰጡ ሁኔታዎችን ማመቻቸት • ባካባቢያቸው የሚገኙ ሰብአዊ ድርጅቶችን እንቅስቃሴ በመመልከት የተመለከቱትን በፅሁፍ ካዘጋጁ በኋላ ሃሳቡን አብላልተውና በቂ ዝግጅት አድርገው በዋና ዋና ነጥቦች ዙሪያ ንግግር እንዲያደርጉ መገፋፋት • ጭውውት መልእክት ለማስተላለፍ ያለውን ጠቀሜታ ካለፈው ትምህርት በማስታወስ በመረጧቸው ርዕሶች ላይ /ኤድስ፣ ልማት፣ ሰብአዊ ተግባር፣ የሕፃናት ጉልበት ብዝበዛ . . . / የራሳቸውን ጭውውት በማዘጋጀት ክፍል ውስጥ እንዲያቀርቡ ሁኔታዎችን 	

አሥራ ሁለተኛ ርዕስ

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርዕስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሁፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
		<p>በፅሁፍቸውና በንግግራቸው መጠቀም</p> <ul style="list-style-type: none"> • የዕለት ተዕለት የሕይወት • ማመኛቸውን በማስጠበቅ • ከአንድ ቋንቋ ወደሌላ ቋንቋ መተርጎም 	<p>ማመኛቸው</p> <ul style="list-style-type: none"> • በግል፣ በጥንድና በቡድን ቃለ-መጠይቅ አዘጋጅተው በግል፣ በ-ስዓ እና ከክፍል ውጭ ቃለ-መጠይቅ አካሂደው መረጃ • እንዲሰበሰቡ፣ መረጃዎችን በሥርአት እንዲያደራጁና • በጽሁፍም ሆነ በንግግር እንዲያቀርቡ ማለማመድ • ቀጭን ብለው በተማሩት የማስታወሻ አያያዝ ዘዴ በመጠቀም የዕለት ተዕለት የሕይወት ገጠመኛቸውን • በማስታወሻ እንዲይዙ ማድረግ • ከአንድ ድርሰት አነስተኛ ቅንጫቤ በአንቀፅ መልክ በመውሰድ ትምህርት ወደሚሰጥባቸው ሃገራዊ ቋንቋዎች ካላመቻቸው ወደ እንግሊዝኛ ቋንቋ እንዲተረጎሙ ማበረታታት

ፅምጫ

- ያነበቡትን ጽሁፍ መረዳታቸውን ማረጋገጥ፤
- በተለያዩ ሰብአዊ ተግባራት ላይ ተሰማርተው የሚገኙ ድርጅቶችንና የሚሰጧቸውን ግልጋሎት ሲገልፁ መከታተል፤
- የቃላትን ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ በትክክል መዛመዳቸውን ማየት፤
- የአንቀጽን ሰዋሰዋዊ ስሕተት ለይተው ማስተካከላቸውን ማየት፤
- በጠቅላይና በማህበራዊ ጉዳዮች ላይ ባዳመጡት ዙሪያ ስለአቀራረቡ፣ ስለሚከተሉት፣ መልእክት በተገቢው ሁኔታ ስለማስተላለፉ አስተያየት ሲሰጡ መከታተል፤
- በዘጋጅት ጽሁፍ ዋና ዋና ነጥቦች ዙሪያ የሚያቀርቡትን ንግግር መከታተል፤
- በተለያዩ ርዕሰ ጉዳዮች ዙሪያ ክፍል ውስጥ የሚቀርበውን ጭውውት መከታተል፤
- ከቃለ መጠይቅ የሰበሰቡትን መረጃ በሥርአት አደራጅተው በጽሁፍና በንግግር ማቅረባቸውን መገምገም፤
- የዕለት ተዕለት የሕይወት ገጠመኛቸውን በማስታወሻ መያዛቸውን ማየት፤
- በአንቀፅ መልክ የቀረበውን ፅሁፍ ከመገኛ ቋንቋው ወደሌላ ቋንቋ መተርጎማቸውን መፈተሽ፡፡

ሁለተኛው ወሰን-ትምህርት

ምክራት:- ስድስት፣ (ገጽ 15)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት:- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ:- ለቀረቡላቸው ቃላት ቀጥተኛ ፍቺ ይሰጣሉ፤ ስርአተ-ነጥቦችን በተለይም ማለበሚያን/አስተራሽ/ በአግባቡ በፅሁፋቸው ውስጥ ይጠቀማሉ፤ የሳይንሳዊ ግኝቶችንና የምርምር ወጤቶችን አዳምጠው ያገኙትን ሐሳብ ይፅፋሉ፤ ያነባሉ፤ ዕውነታና የግል አስተያየትን ይለያሉ፤ የጥናት ስልጠና መመሪያ ተከትለው ጥናታዊ ጽሑፍ ይጽፋሉ፤ ከተለያዩ የመረጃ ምንጮች ያገኙትን ሐሳቦች ይሰበስባሉ፤ ያደራጃሉ፤ ሐሳቦቹን በፅሁፍ በጭምቀ ሐሳብ ይገልጻሉ፤ የመረጃ ምንጭ አፃፃፍ ስርአትን በመከተል የተጠቀሙባቸውን የመረጃ ምንጮች ገልጹ።

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርዕስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሁፍ/	የክሂሎት ብቃት	ፍጹም ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
ጥናት ስልጠና	<ul style="list-style-type: none"> አንብቦ መረዳት ቀጥተኛ ፍቺ ሥርዓተ-ነጥቦች ማለበሚያ/አስተራሽ/ ከመገናኛ ብዙሃን ሳይንሳዊ ግኝቶችንና፣ የምርምር ውጤቶችን ማዳመጥ ዕውነታና የግል አስተያየት ልዩ ልዩ ሥራዎችን ለማከናወን የሚያስችሉ መመሪያዎችን መከተልና ጽሑፍን ማዘጋጀት ከመጻሕፍት፣ ከሰንጠረዥ፣ ከመጠይቅና ከቃለ-መጠይቅ ሃሳቦችን ማግኘት ሃሳቦችን በግል-ገጽ ስም ምቀ ሃሳብ ማቅረብ የመረጃ ምንጮች አፃፃፍ ጥናት ስልጠና 	<ul style="list-style-type: none"> አንብቦ የተረዱትን በቃልና በስራ መፅሐፍ ለቃላት ቀጥተኛ /መጠን ቃላት/ ፍቺዎችን መፈለግ ስርአተ ነጥቦችን እንደአገባባቸው፣ በተለይም ማለበሚያን /አስተራሽ/ መጠቀም ከመገናኛ ብዙሃን የሚያዳምጧቸውን የሳይንሳዊ ግኝቶችንና የምርምር ውጤቶችን ለማዳመጥ ማግኘት ከጥናታዊ ፅሁፎች ውስጥ እውነታና የግል አስተያየትን መለየት ጥናት ስልጠና ለመጠን የአሠራር መመሪያዎችን በመከተል ጽሑፍን ማዘጋጀት ለጥናታዊ ፅሁፍቸው ከመጻሕፍት፣ ከሰንጠረዥ፣ ከመጠይቅና ከቃለ-መጠይቅ ሃሳብ መሰብሰብ ከመረጃ ምንጮች ያገኙትን ሃሳቦች በግል-ገጽ ጭምቀ-ሃሳብ መፅሐፍ ለጥናት ስልጠና መረጃ ምንጮችን መፃፍ ጥናታዊ ጽሑፍ ማዘጋጀት 	<ul style="list-style-type: none"> የአንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ-ንባብ፣ ንባብ ጊዜና ድህረ-ንባብ ሂደቶችን/ በተግባር ላይ ማግለጫ ለቀረቡላቸው ቃላት መዝገብ-ቃላትን ተጠቅመው ፍቺ እንዲፈልጉ ማድረግ ባለፉት የክፍል ደረጃዎች የተማሪዎችን ሥርአተ-ነጥቦችን በመከለስና በማለበሚያ /አስተራሽ/ ላይ አጽንኦት ሰጥቶ አጠቃቀሙን በማሳየት እንዲጠቀሙበት ማግለጫ ከመገናኛ ብዙሃን ያዳመጧቸውን የምርምር ወጤቶችና የሳይንስ ግኝቶችን ለማዳመጥ ጭምቀ ስም ገጽ እንዲያነቡ ማበረታታት በምሳሌነት ከቀረቡላቸው የጥናት ስልጠና ዕውነታና የግል አስተያየት የሆኑትን ሐሳቦች ለይተው በማውጣት በመረጃ አስደግፈው እንዲያብራሩ ማበረታታት ፍጹም ማስተማር ዘዴን በመጠቀም በቡድን ሆነው ጥናት ስልጠና ጽሑፍ ለመጻፍ የሚያስችላቸውን መመሪያ በመከተል እንዲጽፉ ማገዝ ለጥናታዊ ፅሁፍቸው ከመጻሕፍት፣ ከመጠይቅ፣ ከቃለ-መጠይቅ. . . የሰበሰቧቸውን ሃሳቦች በግል-ገጽ ስም ምቀ-ሃሳብ እንዲገልፁ ማገዝ ሃሳብ ጭምቀቸውን የመረጃ ምንጮች ስርአት ጠብቀው እንዲፅፉ ማድረግ

ፅንፈኛ

- የቀረበውን ጥናታዊ ጽሑፍ አንብበው መረዳታቸውን ማረጋገጥ፤
- ለቃላት ቀጥተኛ /መጠን-ቃላት/ ፍቺ መስጠታቸውን ማረጋገጥ፤
- ስርአተ-ነጥቦችን በተለይም የማለባወቅ /አስተሳሰብ/ አገላለጽ አጠቃቀም ተገንዝበው በፅሑፋቸው ውስጥ መጠቀማቸውን ማየት፤
- ከመገናኛ ብዙሃን ያዳመጧቸውን የምርምር ወጤቶችና ሳይንሳዊ ግኝቶች ፅሁፍ ማንበባቸውን ማየት፤
- ዕውነታና የግል አስተያየትን ለይተው በማስረጃ በማስደገፍ መግለጻቸውን መከታተል፤
- ጥናታዊ ፅሑፍ ለማዘጋጀት የሚያስችሏቸውን መረጃዎች ተከትለው ጥናታዊ ፅሑፍ መፃፋቸውን ማረጋገጥ፤
- በጥናታዊ ፅሑፍ ላይ ማረጋገጥ በግል-ገለጻ በጭምቀ ሐሳብ መግለጻቸውን ማየት፤
- ሃሳብ ለማፅኘት የመረጃ ምንጮችን መጠቀማቸውን ማረጋገጥ፤
- የመረጃ ምንጮችን የአፃፀፍ ስርአት ጠብቀው መፃፋቸውን ማየት፡፡

ምክራት:- ሰባት፣ ሥነ ግጥም (ግሪፍ 15)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት:- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ:- በግጥም ውስጥ የቃላትን አገባባዊ፣ ዕማራያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ ይለያሉ፣ በድምጻች መጥበቅና መላላት፣ መርዘምና ማጠር የሚመጡ የትርጉም ለውጦችን ያሳያሉ፣ መገናኛ ብዙሃንን ይከተላሉ፣ የግጥሞችን መልእክት በራሳቸው አባባል ይተነትናሉ፣ የዘይቤዎቹን ምንነት ይገልጻሉ፣ በግጥም ውስጥ የዘይቤዎችን አጠቃቀም ይለያሉ፣ ግጥም ይፅፋሉ፣ ቅኔን ይፈቅዱ።

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሁፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
ሥነ ግጥም	<ul style="list-style-type: none"> ግጥምን አንብቦ መረዳት የቃላት አገባባዊ፣ እማራያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ በቃላት ውስጥ ድምጻች በመጥበቅና በመላላት፣ በመርዘምና በማጠር የሚያመጡት የትርጉም ለውጥ የአማርኛ ቋንቋ የማይመለከቱትን ማስቀረት ከመገናኛ ብዙሃን የሚተላለፉ ልዩ ልዩ የሥነ-ግጥም ሥራዎችን፣ ወቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን መከተል አንድን ሃሳብ በራስ አባባል ማቅረብ ከግጥም መጻሕፍት ሃሳብ ማፅናት ዘይቤ /ገድሎ ማዳን፣ ንቡር ስቃይ / ዘይቤያዊ አጠቃቀም በሥነ ፅዓም ስቃይ /ሰቃይ፣ ምፀትና ተምሳሌት/ ፅዓም መግለጫ ቅኔ /ነብረ ቃል፣ የቅኔ ስምና ወርቅ/ 	<ul style="list-style-type: none"> ግጥምን አንብቦ መልእክቱን በቃልና በጽሁፍ መግለጽ በግጥም ውስጥ ቃላት የሚኖራቸውን አገባባዊ እማራያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ መለየት ከግጥም ከወጡ ቃላት በድምጻች መጥበቅና መላላት፣ መርዘምና ማጠር የሚከሰቱ የትርጉም ለውጦችን ማሳየት በመገናኛ ብዙሃን በግጥም የሚተላለፉ ልዩ ልዩ የሥነ-ፅሁፍ ሥራዎችን፣ ስቃይ ወይንም ማህበራዊ ጉዳዮችን ተከታታይ መግለፅ የንቡር ጠቃሽና ገድሎ ማዳን ዘይቤዎችን ምንነት ማብራራት በግጥም የቀረቡ ሃሳቦችን በራሳቸው አባባል መግለፅ ከግጥም መጻሕፍት የተገኙ ሃሳቦችን ከግጥሙ ቅርፅ ይዘት አኳያ መግለጽና መተንተን በሥነ ግጥም ውስጥ የሰውኛ ፣ የምፀትና የተምሳሌት ዘይቤዎችን አጠቃቀም መለየት በተለይ ርዕሶች ልዩ ልዩ 	<ul style="list-style-type: none"> በግጥም ውስጥ የቃላትን አገባባዊ፣ እማራያዊና ፍካሬያዊ ፍቺያቸውን ጠንቅቀው እንዲገነዘቡ የተለያዩ ምሳሌዎችን በመስጠት ማለማመድ በቡድን ሆነው ግጥምን ደጋግመው በማንበብ የድምጻች መጥበቅና መላላት መርዘምና ማጠር የሚያመጣውን የቃላት ትርጉም ለውጥ እንዲለዩ ማድረግ በመገናኛ ብዙሃን በግጥም የሚተላለፉ ልዩ ልዩ የሥነ ጽሁፍ ሥራዎችን፣ ወቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን ተከታታይ ያገኙትን ከቅርፅ ይዘት አኳያ እንዲገልጹና እንዲተነትኑ መርዳት የተለያዩ ግጥሞችን በማቅረብ በግጥሙ ውስጥ የሰውኛ፣ የምፀትና የተምሳሌት ዘይቤዎችን አጠቃቀም እንዲለዩ ማበረታታት በተለያዩ ርዕሶች ልዩ ልዩ ዘይቤዎችን ተጠቅመው ፅዓም እንዲፅፉና ክፍል ውስጥ እንዲያነቡ ማገዝ በቅኔ ህብረቃሎች ውስጥ ያሉ ድምጻች ጠብቀውና ላልተው፣ ረዝመውና አጥረው ሲገነዘቡ የሚያመጡትን የፍቺ ለውጥ ጠንቅቀው እንዲገነዘቡና ለቅኔዎች ፍቺ እንዲሰጡ ማበረታታት የገድሎ ማዳንና ንቡር ጠቃሽ ዘይቤዎችን ምንነት እንዲለዩ ምሳሌ በማስደገፍ ማስረዳት

አሥራ ሁለተኛ ስልጠና

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሁፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
		<p>ዘይቤዎችን ተጠቅመው ፅዕንም መጻፍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • በቅኔ ህብረ-ቃሎች ውስጥ ባሉ ድምጾች መጥበቅና መላላት መርዘምና ማጠር ምክንያት የሚመጡ የፍቺ ለውጦችን መግለጽ • ለቅኔ ፍቺ መስጠት 	

ፅምጥ

- የቀረበውን ግጥም አንብበው መልእክቱን መረዳታቸውን መከታተል፤
- በግጥም ውስጥ የቃላት አገባባዊ፣ እማራያዊና ፍካሬያዊ ፍቺን ጠንቅቀው መለየታቸውን ማረጋገጥ፤
- በቃላት ውስጥ በድምጾች መጥበቅና መላላት፣ መርዘምና ማጠር የሚመጣውን የፍቺ ለውጥ መለየታቸውን መከታተል፤
- በመገናኛ ብዙሃን በግጥም የሚተላለፉ ልዩ ልዩ የሥነ ፅሁፍ ሥራዎችን፣ ወቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን ተከታትለው በራሳቸው አባባል ማቅረባቸውን ማየት፤
- ግጥምን ከቅርጽና ከይዘት አኳያ መግለጻቸውንና መተንተናቸውን መከታተል፤
- በፅዕን ስዕል ስጦታ፣ የምፀትና የተምሃሌት ዘይቤዎችን አጠቃቀም ለይተው ግጥም መፃፋቸውን መከታተል፤
- የቅኔን ህብረ-ቃል ድምጾች ጠብቀውና ላልተው፣ ረዝመውና አጥረው ሲነበቡ የተለየ ፍቺ የሚሰጡ መሆናቸውን ተገንዝበው ስምና ወርቅ ፍቺ መስጠታቸውን መከታተል።

ምክራብ፡- ስምንት፣ ውሳኔ ላይ መድረስ (፳፻፲፱ ስነ 12)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፡- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- ለቃላት ቀጥተኛ፣ ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ ይሰጣሉ፤ ወቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን አስመልክቶ የሚተላለፉ መልእክቶችን ከመገናኛ ብዙሃን ያዳምጣሉ፤ ሥርአትን ተከትለው ይከራከራሉ፤ መመሪያዎችን ተከትለው ሥራዎችን ይሠራሉ፤ ከቃለ መጠይቅና ከሠንጠረዥ ሃሳብ ያገኛሉ፤ ማስጠንቀቂያ ምሳሌ ልምድ ጠቅሙን፡፡

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሁፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
<p>ውሳኔ ላይ መድረስ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • አንብቦ መረዳት • የቃላት ቀጥተኛ ፍቺ • የቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ • ቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮች • ርገር • መመሪያን መከተል • መረጃን ከሠንጠረዥና ከመጠይቅ ማግኘት • ማስጠንቀቂያ ምሳሌ /ከዕለት ዕለት የሕይወት ገጠመኝና ከዓለም አቀፍ መጽናኛ ብዙሃን/ 	<ul style="list-style-type: none"> • አንብቦው የተረዱትን በቃልና በጥራት መፅሐፍ • ለቃላት ቀጥተኛ ፍቺ መስጠት • ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ መስጠት • ቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን ከመገናኛ ብዙሃን ማዳመጥና ያገኙትን ሃሳብ ማቅረብ • ውሳኔ ላይ የመድረስ ችግርን አስመልክቶ ክርክር ማካሄድ • መመሪያዎችን በመከተል ልዩ ልዩ ሥራዎችን ማከናወን • በቃለ መጠይቅና በሠንጠረዥ አማካይነት ሃሳብ ማፅናት • ከዕለት ዕለት የሕይወት ገጠመኝ፣ ከአለም አቀፍ መገናኛ ብዙሃን ማስጠንቀቂያ ምሳሌ 	<ul style="list-style-type: none"> • ያንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ-ንባብ፣ ንባብ ጊዜና ድህረ-ንባብ ሂደቶችን/ በተግባር ላይ ማዋል • ለቃላት ቀጥተኛ፣ ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ እንዲሰጡ መልመጃዎችን በማቅረብ ማሠራት • ቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን ከዓለም አቀፍ መገናኛ ብዙሃን እንዲከታተሉና ጠቃሚ ሐሳቦችን በማስታወሻ በመጠቀም እንዲያቀርቡ ማበረታታት • ብቻ ሰዎች በተለይም ወጣቶች በአንድ ጉዳይ ላይ ከውሳኔ ለመድረስ ያለባቸውን ችግር አስመልክቶ በቡድን ተከፋፍለው ክርክር እንዲያካሂዱ ማገዝ • በአንድ ጉዳይ ላይ ውሳኔ ለመድረስ እንደመመሪያ ሊያገለግሉ የሚችሉ ሃሳቦችን ልምድ ካላቸው ሰዎች በመጠየቅና መጻፍት በማንበብ አሰባስበው እንዲያቀርቡና የተግባር መመሪያዎችም እንዲያደርጓቸው ማበረታታት • ውሳኔ ላይ መድረስን አስመልክቶ በቃለ-መጠይቅ መልሶችና በሰንጠረዥ ካገኙቸው ሃሳቦች በመነሳት ውሳኔ ላይ እንዲደርሱ ማገዝ • የዕለት ዕለት የሕይወት ገጠመኝቸውን በማስጠንቀቂያ ምሳሌ ባህል እንዲያዳብሩ፣ ከዓለም አቀፍ መገናኛ ብዙሃን የሚያገኙባቸውን መረጃዎች መዝገብው እንዲይዙና ተጠቃሚ ናቸው የሚሏቸውን ለክፍል እንዲያቀርቡ ማበረታታት

ዕምራት

- የቀረበውን ጽሑፍ አንብበው መረዳታቸውን ማረጋገጥ፤
- ለቃላት ቀጥተኛ፣ ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ ማቅረባቸውን ማረጋገጥ፤
- ስቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን ከመገናኛ ብዙሃን መከታተላቸውን በተለያዩ መንገዶች መፈተሽ፤
- ርዕሱን መሠረት አድርገው ስርአቱን በመከተል ክርክር ማድረጋቸውን መከታተል፤
- መመሪያዎችን ተከትለው ሥራ መስራታቸውን ማየት፤
- ከቃለ-መጠይቅ መልሶችና ከሠንጠረዦች ሃሳብ መውሰዳቸውን መከታተል፤
- ከዕለት ዕለት የሕይወት ገጠመኛቸውና ከዓለም አቀፍ መገናኛዎች ማስታወሻ መውሰዳቸውን ማረጋገጥ፡፡

ምዕራፍ 12:- ዘጠኝ፣ ህብረተ-ሰብና ጤና (፳፻፲፱ 12)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፡- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- በሳይንሳዊ ግኝቶችና በወቅታዊ ጉዳዮች ዙሪያ የሚተላለፉ መግለጫዎችንና መልእክቶችን ፳፻፲፱፡፤ እውነታና የግል አስተያየትን ለይተው ይናገራሉ፤ ውይይት ያካሄዳሉ፤ ከመጻሕፍትና ከሰንጠረዥ የሰበሰቡትን ሃሳብ ፳፻፲፱፡፤ ከዕለት ዕለት ገጠመኛቸው ማስታወሻ ይይዛሉ፤ ጽሑፍን አሳጥረው ይጽፋሉ፤ የትርጉም ሥራ ይሠራሉ፤ ምሳሌያዊና ፈሊጣዊ አነጋገሮችን ያብራራሉ፤ ቅኔዎችን ይፈጻሉ፡፡

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሑፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
ህብረተ-ሰብና ጤና	<ul style="list-style-type: none"> • አዳምጦ መረዳት • ሳይንሳዊ ግኝቶችን ማዳመጥ • ቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን ማዳመጥ • እውነታና የግል አስተያየት • ውይይት • ከመጻሕፍትና ከሰንጠረዥ ሃሳብ ማፅናት • ከዕለት ዕለት ገጠመኛ ማስጠንቀቂያ መጠቀም • ማሳጠር • ሃሳብን ከአንድ ቋንቋ ወደ ሌላ ቋንቋ መተርጎም • ምሳሌያዊ አነጋገር • ፈሊጣዊ አነጋገር • ቅኔን መፍታት 	<ul style="list-style-type: none"> • አዳምጦው የተረዱትን በቃልና በጽሑፍ መግለጽ • የህብረተሰብ ጤና መጠበቅ ያለውን ፋይዳ መናገር • በሳይንሳዊ ግኝቶች ዙሪያ በተለያዩ መድረኮች መገናኛ ብዙሃን የሚተላለፉ ሃሳቦችን ማጠቃለያ • በመገናኛ ብዙሃን የሚተላለፉ ቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮችን ማዳመጥ • በተጠየቀ አስተሳሰብ እውነታና የግል አስተያየትን ለይቶ መናገር • ህብረተሰብና ጤናን በተመለከተ ውይይት ማካሄድ • ህብረተሰብና ጤናን በተመለከተ ከመጻሕፍትና ከሰንጠረዥ ሃሳብ ማግኘት • ከዕለት ዕለት ገጠመኛ ማስጠንቀቂያ መጠቀም • የአንድን ጽሑፍ ሃሳብ አሳጥሮ መጻፍ • ሃሳብን ከአንድ ቋንቋ ወደ ተቀባይ ቋንቋ መተርጎም • የምሳሌያዊ አነጋገሮችን መልእክት ማብራራት 	<ul style="list-style-type: none"> • የአዳምጦ መረዳት ማስተማር ዘዴን በተግባር ላይ ማጠቃለያ • የህብረተሰብ ጤና መጠበቅ የሚኖረውን ጠቀሜታ እንዲገልጹ ማገዝ • በሳይንሳዊ ግኝቶች፣ በወቅታዊና ማህበራዊ ጉዳዮች ዙሪያ፣ በተለያዩ መድረኮች መገናኛ ብዙሃን የሚተላለፉ ትምህርታዊ መግለጫዎችንና መልእክቶችን አዳምጦው ዋና ዋና ነጥቦችን እንዲጽፉና በክፍል ውስጥ እንዲያቀርቡ ማበረታታት • እውነታና የግል አስተያየትን ለይተው በተጠየቀ አስተሳሰብ እንዲናገሩ ማጠቃለያ • የውይይትን ሥርዓት ጠብቀው በህብረተሰብና ጤና ዙሪያ ውይይት እንዲያካሄዱ ማገዝ • ህብረተሰብና ጤናን በተመለከተ ከመጻሕፍትና ከሰንጠረዥ ሃሳብ እንዲያሰባሰቡና ያሰባሰቡትን ሃሳብ በጽሑፍ አደራጅተው እንዲያቀርቡ ማበረታታት • ከዕለት ዕለት ገጠመኛ ማስታወሻ መያዝ የሚኖረውን ጠቀሜታ በመግለጽ የራሳቸውን ገጠመኛ በማስታወሻ ማጠቃለያ ልምት እንዲያዳብሩ ማጠቃለያ • የማሳጠር መመሪያን ተከትለው የአንድን ጽሑፍ ሃሳብ አሳጥረው እንዲያቀርቡ ማድረግ • የትርጉምን ጠቀሜታ በማስታወስ አጫጭር አንቀጾችን ትምህርት ወደሚሰጥባቸው ሃገራዊ ቋንቋዎች ካለመቸገር ማስጠንቀቂያ ቋንቋ ተርጉመው እንዲያቀርቡ ማበረታታት • ገንቢ ሃሳብ የሚያስተላልፉ ዐ/ነገሮችን በምሳሌ አቅርቦ ተመሳሳይ ምሳሌያዊ አነጋገሮችን እንዲሰበሰቡና የሚያስተላልፉትን መልእክት እንዲያብራሩ ማጠቃለያ • በፈሊጣዊ አነጋገር የተነገረውን ሃሳብ በተራ አነጋገር፣

አሥራ ሁለተኛ ስርዓት

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋሰውና ሥነፅሁፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
		<ul style="list-style-type: none"> የፈሊጣዊ አነጋገሮችን መልእክት መግለጽ የቅኔን ስምና ወርቅ ለይቶ መጻፍ 	<p>በተራ አነጋገር የተነገረውን ደግሞ በፈሊጣዊ አነጋገር እንዲገልጹ በምሳሌ በማስረዳት ማለማመድ</p> <p>ምሳሌ:- ሆ-ሰፊ /ፈሊጣዊ አነጋገር/ ----- ስ-ሽ /ተራ አነጋገር/</p> <p>ክፉ /ተራ አነጋገር/ ----- ሆ-መፋ-ሰ /ሰሊ-ሰ ዊ/</p> <ul style="list-style-type: none"> ቅኔ ውስጣዊ ስሜትን ለመግለጽ ያለውን ፋይዳ በማስታወስ ከቅኔ ግጥም ውስጥ ህብረ-ቃሉን እንዲያወጡና ስምና ወርቁን ለይተው እንዲጽፉ ማረጋገጥ

ፅምጭ

- የቀረበውን ጽሁፍ አዳምጠው መረዳታቸውን ማረጋገጥ፤
- የህብረተሰቡ ጤና መጠበቅ የሚኖረውን ጠቀሜታ መግለጻቸውን ማረጋገጥ፤
- በሳይንሳዊ ግኝቶችና በወቅታዊ ጉዳዮች ዙሪያ በተለያዩ መድረኮችና መገናኛ ብዙሃን የሚተላለፉ ትምህርታዊ መግለጫዎችን አዳምጠው ማስታወሻ መያዛቸውን ማየት፤
- እውነታንና የግል አስተያየትን ለይተው በተጠየቃቸው አስተሳሰብ መግለጻቸውን መከታተል፤
- ሥርአትን ጠብቀው መወያየታቸውን መከታተል፤
- ከመጻሕፍትና ከሰነድ ላይ ማሰባሰባቸውን ማየት፤
- ከዕለት ዕለት ገጠመኛቸው ማስታወሻ መያዛቸውን መፈተሽ፤
- አንድን ጽሁፍ አሳጥረው መጻፋቸውን ማየት፤
- የትርጉም ሥራ መሥራታቸውን መገምገም፤
- ምሳሌያዊ አነጋገሮችን ሰብስበው የሚያስተላልፉትን መልእክት መግለጻቸውን መከታተል፤
- በፈሊጣዊ አነጋገር የተነገረውን በተራ አነጋገር፣ በተራ አነጋገር የተነገረውን በፈሊጣዊ አነጋገር መግለጻቸውን ማየት፤
- የቅኔን ስምና ወርቅ ለይተው መጻፋቸውን ማረጋገጥ፡፡

ለማጠቃለያ የሚያገለግሉ መጻሕፍት ዝርዝር:-

1. ሀዲስ አለማየሁ:: 1958 :: ጳጳር እስከ መቃብር:: አዲስ አበባ፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት::
2. ሀዲስ አለማየሁ:: 1980:: የልምዣት:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
3. ማህተመ ስላሴ ለ/መስቀል:: 1999:: አማርኛ ቅኔ ከነፍቻቸው:: አዲስ አበባ፣ እሌኒ ማተሚያ ቤት ኃላፊነቱ የወሰነ የግል ማህበር::
4. መስፍን ሀ/ማርያም:: 1976:: የቡና ቤት ስእሎችና ሌሎችም ወገኖች:: አዲስ አበባ፣ የኢትዮጵያ መጻሕፍት ድርጅት::
5. መንግሥቱ ለማ:: 1955:: የግጥም ጉባኤ:: አዲስ አበባ፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት::
6. መኩሪያ ወርቁ:: 1982:: ምሳሌያዊ አነጋገር:: አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::
7. ሰለሞን ሃለፎም:: 1997:: የድርሰት አጻጻፍ:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
8. በአሉ ግርማ:: 1962:: ከአድማስ ባሻገር:: አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::
9. በጳጳር ጳጳስ ራ:: 1996:: በስነ-ጽሑፍ ቋንቋን ማስተማር:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
10. ባዬ ይማም:: 1987:: አማርኛ ሰዋሰው:: አዲስ አበባ፣ ት/መ/ማ/ማ/ድ/
11. ብርሃኑ ገ/ጻድቅ:: 1993:: አማርኛ ፈሊጣዊ አነጋገሮችና ፍቺዎቻቸው:: አዲስ አበባ፣ ሜጋ ማተሚያ ኢንተርፕራይዥን::
12. ተሰማ ሀ/ሚካኤል:: 1951:: ከሳቴ ብርሃን ተሰማ የአማርኛ መዝገበ ቃላት:: አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::
13. ተክለማርያም ፋንባ:: 1964:: ሆህተ ዓባብ ስነ-ጽሑፍ:: አዲስ አበባ፣ ትምህርት ሚኒስቴር::
14. ጳጳስ ጳጳሴ:: 1996:: ቅኔና ቅኔያዊ ጨዋታ ለትዝታ:: አዲስ አበባ፣ ጉተንበርግ ማተሚያ ቤት::
15. ንጉሤ ነገዳ:: 1996:: የቅኔ አፈታት ዘዴዎችና የምርጥ ቅኔዎች ስብስብ:: አዲስ አበባ፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት::
16. አለም ገሰፍ:: 1992:: መሠረታዊ የምርምርና የዘገባ አጻጻፍ:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
17. አማራ ማሞ:: 1968:: ልቦለት ጳጳስ መመሪያ:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
18. አማራ ማሞ:: 1976:: ቅለም ጳጳስ የኢ-ልቦለት አጻጻፍ መመሪያ:: አዲስ አበባ፣ የኢትዮጵያ መጻሕፍት ድርጅት::
19. አምሳሉ አክሊሱና ዳኛቸው ወርቁ:: 1979:: የአማርኛ ፈሊጣዊ:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
20. አብዱራህመድና ሌሎችም:: 1980:: አጫጭር ልቦለዶች:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
21. አብዱራህመድና ንጉሜ አየሰ ተካ:: 1979:: መሸራውና ሌሎች. . . አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት::
22. ከበደ ገ/መድህን:: 1992:: ሳይንሳዊ የቅኔ አፈታት ስልት:: አዲስ አበባ፣ ብራና ማተሚያ ድርጅት::
23. ገሰፍ ገሰፍ:: 1996:: ተግባራዊ የጽሕፈት መማሪያ:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
24. ገሰፍ ተገሰፍ:: 1962:: አዲስ የአማርኛ መዝገበ ቃላት:: አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::
25. ገበየሁ ሰገሰገ:: 1980:: የብርሃን ፍቅር:: አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት::

26. የጽድቅ ወርቁ። 1985። የግብር ማሰባሰቢያ። አዲስ አበባ፣ የኢትዮጵያ መጻሕፍት ድርጅት።
27. ፀጋዬ ገ/መድህን። 1966። እሳት ወይዘሰ። አዲስ አበባ፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት።
28. ፍቃደ አዘዘ። 1985። ጨሽት። አዲስ አበባ፣ ት/መ/ማ/ማ/ድ/
29. ዘራሁን አስፋው። 1992። የስነ-ግጥ መሠረታዊ-ደን። አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት።
30. ገብረ ገብረ ገብረ። 1996። ልሳነ ሰብሳቢ ከመ ልሳነ ሰብሳቢ። አዲስ አበባ፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት።
31. የኢትዮጵያ ቋንቋዎች ጥናትና ምርምር ማዕከል። 1982። የአማርኛ ምሳሌያዊ ንግግሮች ። አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት።
32. የኢትዮጵያ ቋንቋዎች ጥናትና ምርምር ማዕከል። 1993። የአማርኛ መዝገብ ቃላት።
አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት።
33. ገብረ ገብረ ገብረ። 1989። ዘመናዊ የአማርኛ ሰዋሰው በቀላል አቀራረብ። አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ድርጅት
34. ገብረ ገብረ ገብረ። 1977። የግጥ ልብግግ። አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት።
35. መስፍን ሀ/ማርያም። 1983። አውደ-ዓመት። አዲስ አበባ፣
36. በገሰ ፀርማ። 1972። የግጥ ልብግግ። አዲስ አበባ፣
37. ተስፋ ተስፋ። 1986። አንብቦ የመረዳትና የመጻፍ ችሎታን ማጻበር። አዲስ አበባ፣
38. ተፈራወርቅ አራምዴ። የአማርኛ ሥነ ቃል። አዲስ አበባ፣
39. ቱዎድሮስ ሙላቱ። 1986። አውደ ጥበብ። አዲስ አበባ፣
40. አምሳሉና ገብረ። 1982። ዓሩ የአማርኛ ድርሰት እንዴት ያለ ነው? አዲስ አበባ፣
41. ዮሐንስ አድማሱ። 1990። እስኪ ተጠየቁ። አዲስ አበባ።
42. ጥላሁን በየነ። ልሳን።